

De juiste kennis hebben én toepassen

Hoe de inrichting van onderwijs countervailing power aantoonbaar kan versterken

Van pensioenfondsbestuurders wordt verwacht dat zij actief sturing geven aan de organisatie. Het woord 'besturen' zegt het al. Ze kunnen dus niet achterover leunen en wachten waar adviseurs en vermogensbeheerders mee komen. Het bestuur moeten tegenwicht bieden, oftewel countervailing power bezitten. Maar hoe versterk je deze countervailing power? SPO, partner in geschiktheid in de pensioensector, heeft er een duidelijke visie op.

Dit najaar zet SPO de nieuwe norm met de onderwijskundige aanpak van Geschikt worden op niveau A. Een aanpak die aantoonbaar leidt tot versterking van de countervailing power van bestuurders. Een aanpak die bovendien goed aansluit op de Guidance 'Normenkader beleggingskennis' die DNB in december 2016 uitbracht.

Grip krijgen op het beleggingsproces

In 2016 kwam DNB in 93,3 procent van de toetsingen van kandidaat-pensioenfondsbestuurders tot een positief oordeel. Dat lijkt veel, maar bij banken was dit 96,9 procent en bij verzekeraars 98,8 procent. Vooral bij pensioenfondskandidaten met beleggingen als aandachtsgebied kwam DNB vaker tot een negatief oordeel. Vandaar dat DNB met een guidance kwam om de countervailing power van bestuurders bij pensioenfondsen te vergroten.

"DNB constateerde dat teveel bestuurders te weinig grip hebben op het beleggingsproces door een gebrek aan kennis", vertelt Mark van de Weijer, bij SPO als specialist betrokken bij de doorontwikkeling van de leertrajecten Geschikt worden op niveau A en Geschikt worden op niveau B. "Maar het is meer dan dat. Natuurlijk is de juiste kennis een voorwaarde. Maar countervailing power uitoefenen moet je ook durven. Het gaat erom wat je met de kennis doet, hoe je het toepast."

'DNB constateerde dat teveel bestuurders te weinig grip hebben op het beleggingsproces'

Van kritische vragen stellen tot zelf leiding nemen

De mate van countervailing power bestaat uit een trappetje. "Stap één is kritische vragen kunnen stellen, dus snappen waar het over gaat. De tweede stap houdt in dat je de ideeën van een vermogensbeheerder in twijfel kunt trekken. Voor het derde niveau moet je zelf ideeën kunnen aanbrengen. En de vierde en laatste stap betekent zelf leiding kunnen nemen", legt Van de Weijer uit. "Na overleg met DNB en Pensioenfederatie wordt in het SPO-leertraject A voor beginnend

bestuurders nu geleerd kritische vragen te kunnen stellen en leerlijn B gaat met de ideeën aan de slag.”

Meer zelfvertrouwen kweken

De onderwijskundige aanpak van SPO richt zich op het vergroten van de kennis als bagage, maar vooral ook op het kweken van meer zelfvertrouwen in eigen kunnen. Hoe? Door een combinatie van theorie en intensief oefenen met de materie. “De theorie wordt in overzichtelijke, compacte leereenheden aangeboden in een elektronische leeromgeving. En om die theorie goed in te trainen wordt gebruik gemaakt van een gloednieuwe tool, de memotrainer. Met regelmaat worden daarmee vragen over de stof gesteld en afhankelijk van je antwoorden wordt de volgende toets samengesteld. Wat je goed doet, wordt minder vaak herhaald en wat je slecht doet, wordt vaker herhaald”, zegt Van de Weijer. “De theorie wordt op deze manier in de breedte naar een hoger niveau getild. En de herhaling en toetsing zorgen voor beduidend betere retentie van de leerstof.”

‘Kennis is een voorwaarde, maar countervailing power uitoefenen moet je ook durven’

Een nieuw beleggingsgame

In het praktijkgedeelte wordt met verschillende werkvormen gewerkt. “We stellen tijdens de cursusdagen een checklist op met aandachtspunten: wat vind je zelf belangrijk en waar wil je in de praktijk mee aan de slag? We gaan in discussie over echte of fictieve rapporten. We koppelen de theorie aan de eigen praktijk. We bespreken verschillende stellingen. We brengen met elkaar een beleggingsproces in kaart met alle betrokken partijen en de verschillende belangen. En gaan daarover met elkaar in gesprek om het meer te laten leven”, legt Van de Weijer uit.

Nieuw in het praktijkgedeelte is ook de beleggingsgame, ontwikkeld door SPO in samenwerking met Cardano. “Ik kijk er absoluut naar uit om die game met de deelnemers te gaan doen”, vertelt Rik Albrecht, docent bij SPO. “Deelnemers krijgen te maken met een vereenvoudigde beleggingsportefeuille, een economisch scenario en risico’s. Ieder team begint met dezelfde uitgangspositie maar komt door verschillende beslissingen anders uit. Het is geen wedstrijd maar laat je ervaren wat er gebeurt als keuzes anders uitpakken dan je verwacht had. Je kunt in korte tijd met materie oefenen die jarenlange keuzes nabootst. Uiterst leerzaam.”

‘Het resultaat? Bestuurders met zelfvertrouwen die actief aan het stuur zitten’

Zelf de stip op de horizon zetten

Met de leertrajecten Geschikt worden op niveau A en B nieuwe stijl kom je kortom beter beslagen ten ijs. “Het sluit beter aan bij wat DNB verwacht, alhoewel het natuurlijk geen garantie is om aan de toetsing te voldoen”, aldus Albrecht. “De opleiding vereist input en betrokkenheid van de deelnemers. Tijdens de cursusdagen moet je echt actief aan de slag. Oefenen, oefenen, oefenen. Het komt namelijk aan op oordeelsvorming. Je kunt met de keuzes die je maakt verschillende kanten op. Het gaat erom afwegingen te maken en te besluiten: welke kant wil ik op? Beleggen wordt omgeven door een rookgordijn van vakjargon. Deelnemers leren het jargon te herkennen en zelf grip te krijgen op het proces. Het resultaat? Bestuurders met zelfvertrouwen die actief aan het stuur zitten en de stip op de horizon kunnen zetten.”